

سیاحت و تجارت در کیش

اشاره:

مناطق آزاد تجاری - صنعتی با ارایه تسهیلات ویژه، مزایای نسبی منطقه‌ای و اعمال مقررات سهل و آسان، عمده‌ترین هدفی را که دنبال می‌کنند، جذب فن آوری و سرمایه خارجی است تا فرآیند توسعه منطقه آزاد را به دور از قوانین سخت، تسریع نمایند.

مناطق آزاد تجاری و صنعتی ایران عمر زیادی ندارند و هنوز به ثمر بخشی کامل نرسیده‌اند، با این حال به لحاظ موقعیت خاص جغرافیایی، مزیت‌های اقتصادی و... به رشد مناسبی رسیده‌اند و انتظار می‌رود در مدتی کمتر از یک دهه از عمر فعالیتشان به اهداف موردنظر دست پیدا کنند.

یکی از مناطق آزاد ایران که جلوه‌ها و ویژگی‌های خاص دارد، منطقه آزاد تجاری کیش است، اما علاوه بر جلوه‌ها و جاذبه‌های کیش برای گردشگران، فعالیت‌های اقتصادی - صنعتی در این جزیره در حال رونق و شکوفایی است.

خبیرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی»، تحولات اقتصادی منطقه آزاد تجاری کیش را از مهندس محمدرضا یزدان پناه، مدیرعامل سازمان عمران کیش جو یا شده است. با هم این مشروح گفت‌وگو را می‌خوانیم.

سرمایه‌گذاری کرده که این طرح را راه‌اندازی نموده و در حال بهره‌برداری است.

پیشنهادهایی نیز در رابطه با ایجاد صنایع الکترونیکی و الکتریکی، لوازم خانگی و خودروسازی وجود دارد که

و پیشنهادهای دریافتی در حال بررسی است.

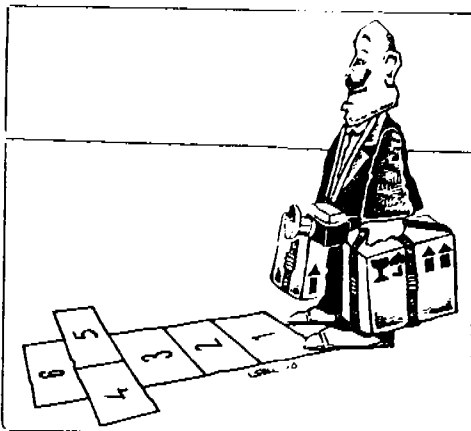
■ **پیشنهادهای سرمایه‌گذاران خارجی برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های اقتصادی کیش که در دست بررسی است، برای چه فعالیت‌هایی می‌باشد و چه میزان سرمایه‌گذاری را جذب می‌کند؟**

□ بیشترین پیشنهادهای ارایه شده در بخش ایجاد تأسیسات گردشگری است. در این مورد یک شرکت آلمانی قرارداد احداث یک هتل پنج‌ستاره را منعقد کرده که به علت ابهامات ایجاد شده، هنوز در انتظار به سر می‌برد.

یک شرکت سوئدی در زمینه ایجاد سیستم تلفن همراه (موبایل)

■ **یکی از اهداف عمده در ایجاد مناطق آزاد، جذب سرمایه‌گذاری خارجی است. منطقه آزاد تجاری کیش در این زمینه چه موفقیت‌هایی به دست آورده و عمده‌ترین طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی در کیش کدامند؟**

□ عمده‌ترین طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی در کیش، طرح انتقال گاز حوزه نفتی سلمان به جزیره و تبدیل آن به گاز مایع و صدور آن به دیگر کشورها، خودروسازی کیش، احداث مجتمع‌های گردشگری - تفریحی، عملیات تورگردانی، ایجاد صنایع سبک، واسطه‌ای و تبدیلی و نیز طرح‌های مخابراتی است. مطالعات اولیه در مورد اغلب این طرح‌ها انجام شده

○ طرح انتقال گاز حوزه سلمان به جزیره کیش و تبدیل آن به گاز مایع و صدور آن به دیگر کشورها، خودروسازی، احداث مجتمع‌های گردشگری - تفریحی، ایجاد صنایع سبک، واسطه‌ای و تبدیلی از عمده‌ترین طرح‌های سرمایه‌گذاری در منطقه آزاد در کیش است.

جزییات آن برای حفظ حقوق سرمایه‌گذاران منتشر نمی‌شود.

■ **دورنمای سرمایه‌گذاری در امور اقتصادی (صنعت، گردشگری، ساختمان، تجارت و...) در منطقه آزاد تجاری کیش را چگونه ارزیابی و پیش‌بینی می‌نمایید؟**

لا روند روبه‌رشد سرمایه‌گذاری‌های به‌عمل آمده در سال‌های اخیر و عقد حدود یک‌هزار قرارداد در بخش‌های سیاحتی، مسکونی، صنعتی، اداری، بازرگانی و... دورنمای بسیار امیدبخشی را برای جذب سرمایه‌های بیشتر، ترسیم می‌نماید. پیش‌بینی می‌شود در بخش صنعت ۸۸۶۶ میلیارد ریال، در بخش سیاحت ۶۴۹۹ میلیارد ریال و در بخش تجارت ۱۲۹۲ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری شود.

■ **عملکرد منطقه آزاد تجاری کیش در زمینه واردات کالا به سرزمین اصلی در سال‌های اخیر چگونه بوده است؟**

□ در راستای اهداف کلان مناطق آزاد، از بدو تصویب و ابلاغ قانون، در جهت کاهش واردات کالاهای خارجی، اقدامات اساسی صورت گرفته است. ارزش واردات کالا از ۳۸۴/۵ میلیون دلار در سال ۱۳۷۱ به حدود ۱۲۵ میلیون دلار در سال ۱۳۷۴ کاهش یافت. به عبارت دیگر متوسط ارزش واردات کالا از ۳۲ میلیون دلار در سال ۱۳۷۱ به ۱۰ میلیون دلار در سال گذشته رسید یعنی به حدود یک‌سوم کاهش یافت. این سیاست کماکان ادامه دارد.

ارزش واردات کالا از منطقه آزاد تجاری کیش به سرزمین اصلی از ۳۸۴/۵

محصولات دریایی و کالاهای تولیدشده داخلی و خارجی از منطقه آزاد کیش صادر شد.

تأخیر در تصویب مقررات پولی و بانکی و محدودیت‌های مربوط به انتقال ارز، تسری سیاست‌های انقباضی داخل کشور به منطقه آزاد کیش، عدم تمکین برخی ارگان‌ها و سازمان‌ها از قوانین و مقررات مناطق آزاد و نگرانی از عواقب فرهنگی ناشی از تردد خارجی‌ها به کیش، از اهم مشکلات و تنگناها بوده است. این

میلیون دلار در سال ۷۱ با ۱۷ درصد کاهش به ۳۲۱/۶ میلیون دلار در سال ۱۳۷۲ رسید. در سال ۱۳۷۳ این رقم ۷۶ درصد تنزل یافت و به ۹۲/۶ میلیون دلار بالغ شد.

■ **آیا منطقه آزاد تجاری کیش در امر صادرات یا صادرات مجدد توفیقی به دست آورده است؟ اصولاً عمده‌ترین مشکلات و موانع در این زمینه چیست؟**

□ با تلاش همه‌جانبه در سه سال گذشته، حدود ۷ میلیون و ۱۴۴/۴ هزار دلار

○ یک شرکت آلمانی قصد دارد هتلی پنج ستاره در کیش بسازد در حالی که شرکت سوئدی سرمایه گذاری در طرح تلفن همراه را به بهره برداری رسانده است.

○ روند روبه رشد سرمایه گذاری در کیش در سال های اخیر و انعقاد حدود یک هزار قرارداد اقتصادی، دورنمای امیدبخشی را برای جذب سرمایه های بیشتر ترسیم می نماید.

در حالی است که روزانه ده ها فروند هواپیما از فراز منطقه آزاد کیش عبور می کنند و تجار و جهانگردان کشورهای آسیای مرکزی را به کشورهای جنوبی خلیج فارس برای تجارت و سیاحت منتقل می کنند.

■ آیا منطقه آزاد تجاری کیش می تواند در صادرات مجدد به کشورهای حاشیه خلیج فارس و آسیای مرکزی نقشی ایفا کند؟ تاکنون چه عملکردی در این زمینه داشته است و آینده این حرکت را چگونه ارزیابی می فرمایید؟

□ منطقه آزاد کیش در صادرات کالاهای ایرانی و صادرات مجدد به کشورهای آسیای مرکزی می تواند نقش بسیار خوبی ایفا کند. چند تجربه به دست آمده نشان می دهد که تجار و بازرگانان آسیای مرکزی به کالاهای ایرانی و خارجی نیاز شدیدی دارند. اگر موانع نامرئی از سر راه برداشته شوند، و ارتباط سالم و مطمئنی برقرار گردد، منطقه آزاد کیش می تواند سهم قابل توجهی در تأمین کالاهای مورد نیاز کشورهای آسیای مرکزی داشته باشد.

■ در سال های اخیر چه تعداد گردشگر خارجی از کیش دیدن کرده اند و درآمد حاصل از اقامت آنها در کیش چقدر بوده است؟

□ واقعیت این است که شمار گردشگران خارجی در مقایسه با ایرانی کمتر است. تلاش عمومی که برای جذب گردشگران به عمل آمده، حکایت از وجود

نوعی گردشگر تجاری به ویژه در آسیای مرکزی دارد. این گروه ضمن گردش و بازدید، خواستار خرید کالاهای مرغوب ایرانی و خارجی هستند. تاکنون حدود ۴۵۰ هزار دلار از این طریق کالا صادر شده است. در حالی که نگرانی از آثار فرهنگی حضور گردشگران در کیش برطرف شده است.

سالانه گروه زیادی از گردشگران اروپایی و آسیایی که خواستار محیطی آرام و سالم می باشند را می توان در کیش پذیرایی کرد و فرهنگ غنی و انسان ساز اسلام را در معرض دید و قضاوت جهانیان قرار داد.

■ میزان ساخت و سازهای انجام شده در منطقه آزاد کیش از سوی بخش خصوصی و سازمان عمران کیش در سال های اخیر چقدر بوده است؟ پیش بینی جنابعالی درباره روند آینده چیست؟

□ در قالب طرح جامع کیش، بیشتر ساخت و سازها از طرف سازمان در زمینه آماده سازی سه شهرک صنعتی به وسعت ۶۰۰ هکتار، دو شهرک مسکونی به وسعت ۳۲۰ هکتار، شهرک کارگاهی به وسعت ۳۰ هکتار، مجموعه ورزشی به مساحت ۶۰ هکتار، احداث جاده به طول ۸۵ کیلومتر و دیگر تأسیسات زیربنایی مانند توسعه بندرگاه، فرودگاه، تولید آب و برق، مخابرات و ده ها پروژه دیگر فرهنگی، مذهبی، تفریحی، فضای سبز (حدود ۸۰۰ هکتار) ... بوده است.

فعالیت بخش خصوصی در زمینه ساخت و ساز در وسعت حدود ۲۰۰ هزار متر مربع برای فعالیت های سیاحتی، صنعتی، تجاری، خدماتی و اقامتی بوده است. به طور کلی آینده ثمربخشی در انتظار سرمایه گذاران است.

■ میزان سرمایه گذاری در امور اقتصادی از سوی سازمان عمران کیش و بخش خصوصی (داخلی و خارجی) چگونه بوده است؟

□ میزان سرمایه گذاری در کیش از طرف سازمان عمران کیش به میزان ۳۸۱ میلیارد ریال و از سوی بخش خصوصی حدود ۲۳۲ میلیارد ریال تخمین زده می شود که بخش اعظم آن از منابع داخلی تأمین شده است.

تاکنون از مجموع ۱۳۸ واحد صنعتی و انبار، حدود ۲۹ درصد آن مراحل اجرایی خود بین ۸۰ تا ۱۰۰ درصد را به پایان رسانده اند.

خوشبختانه با تصویب و ابلاغ اصلاحیه جدید قانون مناطق آزاد از سوی شورای مصلحت نظام و نیز تدوین و تصویب آیین نامه پولی و بانکی، موانع موجود در جذب سرمایه های خارجی برطرف خواهد شد.

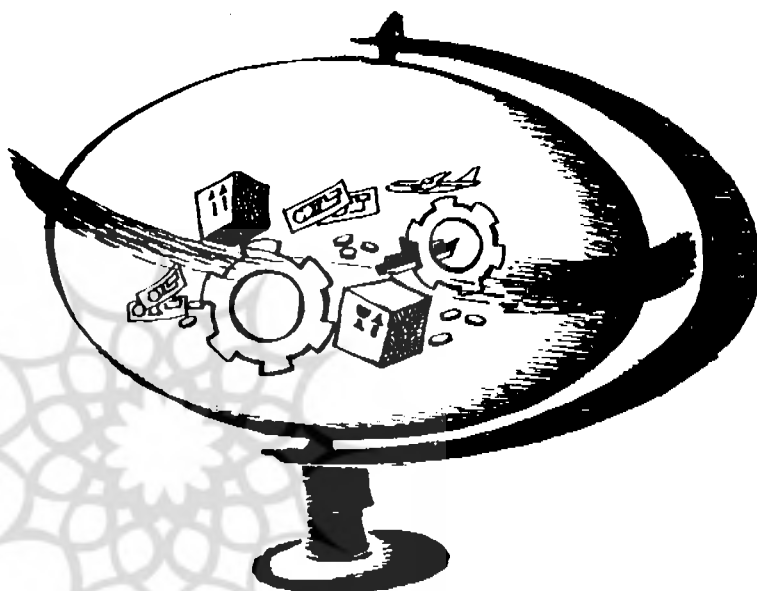
حجم سرمایه گذاری های انجام شده در بخش صنعت در منطقه آزاد کیش از ۶۶۹۲ میلیون ریال در سال ۱۳۷۱ به ۳۰۸۵ میلیون ریال در سال ۱۳۷۲ و سپس ۶۱۷۴ میلیون ریال در سال ۱۳۷۳ رسید. این سرمایه گذاری ها از ۴۲۵۲۳ میلیون

○ ارزش واردات کالا از منطقه آزاد کیش به سرزمین اصلی از ۳۸۴/۵ میلیون دلار در سال ۱۳۷۱ به حدود ۱۲۵ میلیون دلار در سال گذشته کاهش یافت.

○ اگر موانع نامریی از سر راه برداشته شود و ارتباط سالم و مطمئنی برقرار گردد، منطقه آزاد کیش می تواند سهم قابل توجهی در تأمین کالاهای مورد نیاز کشورهای آسیای میانه داشته باشد.

عملکرد سازمان عمران کیش در سال های اخیر این موفقیت را به همراه داشته که ترکیب مسافران کیش را از سوداگران خرده پا به افراد بامنزله و فرهنگی - اجتماعی بالا، تغییر دهد. در واقع بر تعداد آنها که خواهان سیر و سیاحت هستند، افزوده شده و درآمد حاصل از این بخش نیز افزایش نشان می دهد.

شمار بازدیدکنندگان از کیش از ۲۴۲۰۱۲ نفر در سال ۱۳۷۱ با ۲۷ درصد افزایش به ۳۰۸۵۸۴ نفر در سال ۱۳۷۲ و سپس با ۱۴/۶ درصد رشد به ۳۵۳۵۸۲ نفر در سال ۱۳۷۳ رسید. شمار بازدیدکنندگان در سال گذشته به ۵۷۸۴۶۵ نفر بالغ شد که ۱۳۹ درصد بیش از سال ۱۳۷۱ بود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

○ بخش خصوصی ۲۳۲ میلیارد ریال در کیش سرمایه گذاری کرده است. ۲۹ درصد واحدهای صنعتی و انبار در کیش بین ۸۰ تا ۱۰۰ درصد مراحل اجرایی خود را گذرانده اند.

پرمصرف کشورهای خلیج فارس و دریای عمان (با حدود سالانه یکصد میلیارد دلار واردات) می باشد. علاوه بر آن زیبایی شگفت انگیز و مسحورکننده سواحل کیش که جلوه هایی از قدرت آفرینش را به تصویر می کشد، طبیعت جذاب و آب و هوای گرم و معتدل، آفتاب درخشان و... در واقع کیش همه نهادهای طبیعی و محیطی مورد نیاز برای توسعه جهانگردی را دارد. این شرایط اقلیمی همراه با تأسیسات گردشگری و تفریحی، مکانی امن برای آنها که خواستار استراحت و آسایش سالم هستند را فراهم کرده است.

ریال در سال ۱۳۷۴ به ۱۵۱۳۹۱ میلیون ریال در نیمه نخست سال جاری افزایش یافته است.

■ به نظر جناب عالی عمده ترین مزایای منطقه آزاد کیش برای رونق تجارت و افزایش درآمد ناشی از صنعت گردشگری چیست و چه عملکردی تاکنون به ثبت رسیده است؟

□ عمده ترین مزیت، موقعیت خاص جغرافیایی جزیره کیش است که گذرگاهی میان شرق آسیا، خاورمیانه، آفریقا و اروپا محسوب می شود و دسترسی آن به بازار